

לפני חודש חגג יצחק את ברימיוה שלו. משמאל, ההורים השכולים, שזעקות האבל שלהם נשמעו למרחוק. רק שלוש שעות לפני כן יצא יצחק את הבית להשיג עם שניים מחבריו רפסודת קרשים שעגנה ליד הגשר. לשאלת האם "מתי תחזור?" השיב ב"מייד ו" קצר, שלא התממש. בעלותו על הרפסודה התחלק לתוך מי המוסררה העכורים ושקע ברפסודת. המלים האחרונות שהשמיע לפני שטבע היו: "אמא! אמא!"

יחד עם עשרות כבאים, שוטרים ואזרחים חיפש העגלון זאב כץ אחר בן אחותו יצחק נודגלר בן ה-13. אחר שלוש שעות של חיפושים במי הביצה הסמיכים של המוסררה ליד גשר רמתין נמשתה גויית יצחק כשהיא נטולת רוח חיים אל סירת הכבאים. בתמונות של צלם העיתונות עמוס פורת, מושה זאב כץ את גויית בן אחותו, בעזרת מקל ארוך, לאחר שמאמצי אמודאי לצלול במוסררה העלו חרט, בגלל הבוץ.

אל לב המדבר

ביום לרוחב הדרך, חפצינו פזורים בערימות. אבינו כמעט כל תקוה להשיג מכונית — אך אנחנו מוכנים לתפוס את ההזדמנות אם תופיע. במקרה הגרוע ביותר נחכה לאוטור בוס הנוסע לאילת והצריך להגיע "בערך בשתיים או ארבע".

פתאום מתרומם מישוהו. "הביטן שם", הוא קורא ומצביע השמימה. נקודות שחורות נראות בשמי התכלת, עפות מכיוון שטח הירדן אל פנים הארץ. מספר הנקודות השחורות גובר. הן מנמיכות טוס וצבען הופך צהוב. "הארבה!" מפליט מישוהו. הוא פולש לארץ!

"מצויין!" צועק בנץ. "נספר למנהל ש" צריכים מיד להודיע לעירידיאן. הוא יתן לנו מכונית". המנהל מתעניין מאד בארבה. זה גם מצ"ע אחרת מאד. אבל מה אפשר לעשות? אין לו מכונית. מילא! נחכה לאוטובוס.

חיות מעולם אחר

18.00 — עוד מחכים לאוטובוס. זה לא נורא, מנחמים אותנו אנשי המקום. "אין לכם מה לדאוג. הוא תמיד מגיע — אפילו אם באיחור של יום".

האיחור הזה קלקל לנו את כל התכנית. לא כל אלה שנשארו יכולים להרשות לעצ"מם ימים נוספים של העדר מבתיהם או עבודתם. בעוד חלק מהליט לקיים את תכנית המסע המקורית, מודיעים השאר כי ימשיכו ישר לאילת ומשם יצאו חזרה צפונה.

21.00 — אילת! האוטובוס הגיע בכל זאת. אנו נכנסים למסעדת תנובה. כמעט כל השולחנות תפוסים — פועלים, חיילים, אנשי שים מצוחצחים ומבריקים בבגדי אחר-העבודה יושבים ואוכלים תוך כדי המולה אינסיפית. לרגע אנו עומדים בכניסה — קבוצה מזוהה ביותר. זקנינו פרוצים, פנינו מלוכלכים, הבגדים נוקשים בצוה ואבק. אנו בורחים לנו שולחן בפיונה, מזמינים "כוס תה וכוחות קופסות". מן התיק אנו מוציאים שימורי דג וחצי ככר לחם יבש. בצאתנו למסע לא לקחנו אתנו כסף מיותר.

משך כל הומום התבוננו בנו המסובים כאילו הופיעו חיות מעולם אחר. "איפה הייתם?" שאלו אותנו. "סתם ככה... הסתובבנו כמה ימים בגנב". "מה המז?" שאל מישוהו שישב בפיונה ושלא הספיק לשמוע את השיחה. "מי המז?" "אני יודע?" ענה לו משהוא. "סתם משו" געים. הם באו ברגל עד הנה.

הרארשון נדנד בראשו. "מסכנים..."

אחריו בא יוסי. גם הוא מוציא פתק מסומן. אנחנו כולנו משתקים. כי הצטרפותו של יוסי למלחי הגמלים אינה כה פשוטה. למעשה מהווה מסע זה חלק מירח הדבש שלו. גם אשתו הצעירה, צפרה נמצאת אתנו. עכ"שיו גם היא רוצה לחזור עם הגמלים. תחילה התייחסה הוא בטחוני: האם אפי שר להוריד בחור ולשלוח במקומו בחורה? עד אשר מיכה מודיע: אחד הערבים מוכן לחזור עם החברה, לפנות את מקומו על הגמל לצפרה.

19.00 — אנו צועדים ושרים. שירה היכולה לעורר את המתים. אנו שרים סוג מיוחד של שירים — שירי צבא, שירי צופים והתקווה. בעיקר התקווה! זהו רשיון התנועה שלנו. איש שישמע את השיר לא יעלה על דעתו כי כאן מתקרבים אנשים אחרים מלבד יהודים. למעשה בחרנו בשיר כמעט פה אחד. אפילו העולה החדש ביותר ממרוקן או עיראק לא יירה באנשים אשר הימנעו האומה על שפתם. כך, בכל אופן, אנו מקיים! מרחוק מבצבץ אור. הגענו! את מאות המטרים האחרונים אנו עושים תוך שירה מוגברת. מן החושך מגיעות אלינו נביחות צורורות. כלב! כלב עברי במבור! איזו מנגינה ערבה! מעולם לא היו נביחות כה נעימות לאונינו. כי הן מבשרות שהגענו לביר מליחה.

רכיבה קשה לבאר-שבע

21.00 — מים! מים הנוזלים ממקלחת אמיתית. לא רק זה, אלא שמעבר לגבעה במרד ישנו אוהל גדול עם מיטות ומזרונים. הלילה גישן כמו בני-אדם. לא תהיה מדורה, איש לא יעיר אותנו לשמור בקור. כשם הי מקום העברי כן הוא — באר מגוחה. כאן נגוח הלילה, לאחר מסע של קרוב ל-300 קילומטר. מחר תצא כל קבוצה לדרכה: מי מערבה ומי דרומה.

יום א' — תשיעי למסע 08.00 — הענן הלבן מתרחק צפונה. אתו נעלמים 14 האנשים שסיימו את מסעם פה. אם ישתק להם מזלם, יגיעו עוד היום לבתיהם. גם הגמלים ואנשי הלוחי יצאו בדרך כם לחזרה. לפנינו ארבעה ימי רכיבה קשים עד באר-שבע. על עפר הדרך יושבים אנו — המהוקינים האחרונים שהחליטו להמשיך דרומה. מכאן נתפוס טרמפ לעירידיאן, 49 קילומטר ב" כיוון לאילת. משם נצא ברגל אל תוך המדבר מערבה, נדרים חזרה לאילת.

12.00 — אף מכונית אחת לא עברה כל הבוקר — לא צפונה ולא דרומה. אנו שוכי

הואדי. אך בנץ מארגן קבוצה המטפסת מעל לואדי עם שמיכותיה. "אנו נשלה אותכם כשתעברו בשטפון", הם אומרים לנו. יום שבת — שמיני למסע

02.00 — משהו מטפס על השמיכה. אני מתעורר בבהלה. מסביבי נשמעות צעקות מחר רידות: "גשם! הגשפון בא! טובעים!" דמות שחורה קופצת מעלי, ועוד אחת אחר ריה. אחת מהן נחלת ברגלי ומשתחנת על הארץ. הבריחה הגדולה התחילה. כמעט כל אלה שנשארו כאן רצים כמטורפים לעבר הגדה הנמוכה. בפתם העיוור אפשר לחשוב שגלי השטפון כבר נוקשים ברגליהם.

אני נזכר בשלושים המילימטר של גשם. ירדו רק כמה טיפות. אני שולח מבט לזאבה: הוא שוכב בשלוה לא רחוק ממני. "אם טעית ואני אטבע", אני מתהרהר לעומתו, "אני ואבוי לך". אני מושך את היריעה מתחתי ומתכסה בה. עתה יש לטיפות הגשם צליל יותר נעים, כאילו ישנתי מתחת לגג.

הגורל מכריע

05.00 — אחד אחד חוזרים מבוהלי השט"פון למקום הלינה הואדי. הם כולם מבוששים ומנסים לחפות על עצמם בבדיחות. "מה? אתם עוד חיים?" הם שואלים.

08.45 — הגענו לביר...: כמה גוררות עמוקים, רובם יבשים. שלושה עצים נותנים צל כלשהו, אנו פורקים את הגמלים וחוגים לארוחת-בוקר. כאן גם נצטרך להחליט סוף סוף מי יחזור עם הגמלים. בינתיים הופיע מתנדב אחד: אדם מוכן לחזור לבאר-שבע על גמל.

09.45 — רוח עוצמה החלה נושבת. תוך שניות קמה סופת חול החודרת לכל מקום. מריחת הריבה על המצות מתלווה בכיסוי שכבה עבה של חול. האזניים מלאות חול, הנחיריים סתומות בחול ואי-אפשר לפ"תוח את הפה מבלי שיתמלא חול. "מי עוד מתנדב?" שואל שמוליק שלקח על עצמו להסדיר את עניין ליווי הגמלים. איש לא עונה. כל אחד מביט על השני או מעמיד פני תם. רק הסופה נשמעת, מתגברת והולכת.

"אם כן", ממשיך שמוליק, "יכריע הגו"רל". הוא הוחך 27 חתיכות נייר קטנות אשר על שתיים מהן מסומן צלב: 9 בחור"רות ואדם אינם משתתפים בהגרלה. אחד אחד אנו ניגשים לשמוליק המחויק את הפ"תקים בכובע. המתחית רבה — ההגרלה רצינית מאד ותוצאותיה עלולות לחרוק גורלות. "ידעתי!" צועק פתאום משה לוי. "תמיד יש לי מזל לזכות בהגרלות הלא נכונות".

(המשך מעמוד 13)

טרכו לעזוב שם. אלה המוכנים להשאר עוד כמה ימים ימשיכו דרומה. מסכמים את ההצבעות: ארבעה-עשר יח"זרו צפונה, שנים-עשר ימשיכו דרומה. הש"אר עוד לא החליטו. ואז מתחיל הויכוח הגדול: מי ילווה את הגמלים צפונה לכאר"שבע?

זהו תפקיד קשה מאד וכרוך בסכנות לא מעטות. שלושה בחורים יצטרפו לחזור עם חמשת הערבים להבטיח שלא יקרה להם דבר בדרך. אך מתחילים על סכנה נוספת: מה יעשו שלושה בחורים נגד חמשה ערבים מזויינים. מעל לכל מעיקים הקשיים: אר"בעה ימים של רכיבה מהירה שעה שאיש מאתנו אינו רגיל לרכב על גמלים.

"השטפון בא! טובעים!"

מחליטים לדחות את הויכוח. זוהי הדי"חיה השלישית — בפעם הראשונה הועלה בבאר-שבע. חשבנו כי בינתיים יופיעו מת"נדבים. אנו עוד מחכים לזה. פתאום צועק בנץ: "שקט! מה הרעש הזה?"

דממה משתלטת מיד. כל אחד מטה את אוזנו לרשש הבא מרחוק, כרחש של גלים. "שטפון!" צועק בנץ. קולו ממש היסטרי. "אני מסתלק מפה!"

תוך רגע פורצת אנדרלמוסיה. "אם יתפוס אותנו השטפון במקום כזה", צועק מישוהו, "אנחנו אבודים. לא נוכל לטפס על הצוק הזה".

"במקום זה טבע גודו שלם של הצבא התורכי", מספר בנץ. אפשר לראות את החל"ה העוברת באנשים. אנו מוכנים לעמוד מול אש פצעים ומות אינם מבהילים אותנו. אך המלה שטפון חשפה תהומות של פחד ראשוני. מכל צורות המתת זהו האכזרי ביותר: לטבוע בסערות גלים כשהריאות נאבקות לנשימה. לפי הסיפורים יגיע הש"טפון ללא כל אזהרה — תוך שניות יפול עלינו נד נוזל כזה שהטביע את פרעה ופרשיו לא רחוק מכאן.

פתאום מתעבר קול שקט וצלול. "אני באמת מתפלא עליך, בנץ. זהו זאבה. "הבה" לה הזאת היא ממש ילדותית. הרי לא ירדה שיפת גשם כל היום. דרושים לפחות 30 מילי-מטר על הגיבל כדי שכאן יהיה שטפון. אהנה גם נשמע את זה שעה למפרע".

קולו מרגיע, כשמן הנשפך על גלים סועי-רים. לעומת ההיסטריה של בנץ משכנעים אותי המספרים העובדתיים והקרים של זאבה. אני מחליט להשאר עם אלה שלא יעזבו את